

STOCKHOLMSKÄLLAN

Så såg barn på idrott för 100 år sedan

Sommaren 1912 hölls de olympiska spelen i Stockholm och året ses ofta som ett genombrottsår för idrottsrörelsen i Sverige. I skolorna valde en del elever att skriva om ämnet Betydelsen av ett sunt idrottsliv i vårterminens studentexamensskrivningar. I uppsatserna avspeglas tydligt tidsandan med den starka vurmen för hälsa och sundhet.

Målet med själva idrottandet, skrev eleverna, var att skapa en sund själ i en sund kropp. Att utöva idrott gjorde kroppen frisk, spänstig och motståndskraftig och var en bra motvikt mot det stillasittande och ensidiga arbetet i fabriker och på kontor.

Den idrottande människan beskrivs också som moraliskt och själsligt mer högstående än andra, då idrotten bidrog till att förstärka både karaktär och livslust. Sport ansågs också avleda från skadliga frestelser som till exempel alkohol, bio och böcker. Ur det perspektivet sågs idrott som betydligt bättre för ungdomar än andra fritidssysselsättningar, eller som en elev från Åhliniska skolan uttryckte det:

”Då kunde det lätt leda till så kallad ’sportidiotism’.

”Och huru mycket större nytta ha icke dessa kamrater av sin fritid än t.ex. andra, som sitta inne och läsa en bok, eller som gå på biograf, där luften ofta är osund och kvalmig och där deras fantasi vanligen jagas upp genom de mest överspända bilder.”

Nationalistiska tankegångar om att idrott ledde till framgång och utveckling för hela landet kommer också till uttryck. Friska och starka människor, menade man, kunde lättare konkurrera med andra nationers folk.

Uppsatserna speglar också andra strömningar i samhället, till exempel oro för alltför mycket idrottande och en skeptisk inställning till tävlingsidrott. För trots alla fördelar som eleverna såg med sportandet fick det absolut inte gå till överdrift. Idrottandet skulle ske i lagom dos och fick inte uppta tid och energi från förvärvsarbete

och studier. Då kunde det lätt leda till så kallad ’sportidiotism’.

Flera elever varnade för att ensidig träning med specialisering på en enda idrottsgren inte var nyttigt för kroppen. Men framför allt var det jakten på rekord och tävlande för att vinna egen ära och pengar som kritiken riktade sig emot. När syftet med idrotten var att tävla och sätta nya rekord hade den, menade man, förlorat sin ursprungliga betydelse och var inte alls sund längre. En elev från Nya Elementarskolan beskrev det såhär:

”Det är den personliga vinningslystnaden, som träder i förgrunden, istället för den ursprungliga och rätta strävan efter själslig och kroppslig spänstighet. I och med detta s.k. ’rekordraseri’ blir idrotten endast en osund företeelse, som skadar i stället för att gagna.”

Studentuppsatserna, som är skrivna av elever på Åhliniska skolan och Nya Elementarskolan vårterminen 1912, finns att läsa på Stockholmskällan.

Lena Wiorek

BRONSHOPP. Olympiska spelen i Stockholm 1912. Sveriges bronsmedaljör i höjdhopp G. Åberg.

FOTO: AXEL MALMSTRÖM (STOCKHOLMS STADSMUSEUM)